

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomantky: **Monika Šimlová**

Obor studia: učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Název diplomové práce: **Levorukost na 1. stupni ZŠ**

Jméno posuzovatele: PhDr. Mgr. David Franta, Ph.D. (KČJ FPE ZČU v Plzni)

Kvalifikační práce kolegyně Šimlové se zabývá velmi zajímavým tématem, a sice problematikou leváctví a laterality šířeji se zřetelem na 1. stupeň ZŠ. Cílem práce bylo zmapovat leváctví, zastoupení leváků ve třídě, podmínky pro ně, potíže při psaní levou rukou, způsob a úchop psacího náčiní, polohu těla při psaní a problematiku přeučování leváků na praváky. Vytčený cíl diplomové práce byl splněn.

V teoretických kapitolách se diplomantka zabývá historií leváctví od pravěku, zde upozorňuji na protičtení si na s. 16, kde je uvedeno, že v pravěku byl poměr mezi praváky a leváky téměř vyrovnaný, ale v úvodní kapitole se toto zpřesňuje na poměr 2 : 1 ve prospěch praváků. Následují různé teorie vysvětlující preferenci pravé ruky, např. sluneční teorie, bojová teorie, teorie o pramatce. K podobným výkladům se diplomantka ale zbytečně vrací na s. 17n, což působí nesourodě. Informace o tom, že se snubní prsten nosí na levé ruce, by bylo dobré doplnit, že je to spíše otázka kulturní než biologická, protože např. v Polsku nebo Rusku se snubní prsten nosí na pravé ruce, v Rusku pak prsten na levé ruce značí v případě občana Ruské federace, že je dotyčný rozvedený. Levá strana byla tabuizována i v jazyce, o čemž svědčí nahrazení původního latinského výrazu *laevus* výrazem *sinister*. Výklad latinského slova laterality v autorčině podání je trochu zavádějící: pojem nevznikl ze dvou variant „*latus* nebo *lateris*“, ale *lateris* je genitiv od nominativu *latus* ve významu strana, bok, od genitivu *lateris* se vyčleňuje kmen *later-* a z něho pak další deriváty, např. *lateralis* čili *laterální*, *lateralita*. V dalších kapitolách se diplomantka zabývá diagnostikou laterality, metodikou/metodikami psaní levou rukou, druhy úchopu psacího náčiní.

Vlastní přínos diplomantčin k tématu spatřuji v praktické části, která spočívala v pozorování leváků na ZŠ Kaznějov a v rozhovorech s učiteli v daných třídách.

Práce by potřebovala po jazykové a pravopisné stránce korekturu: překlapy, např. *neváže* > *neváže se* (s. 13), *od dva roky* > *o dva roky* (s. 16), *Orientační* > *orientační* (s. 22), *20: století* > *20. století* (s. 30), *psi psaní* > *při psaní* (s. 52); logický lapsus, např. *při návratu k pravorukosti* > *levorukosti* (s. 32); psaní velkých a malých písmen, např. *Antika* > *antika* (s. 4), *Antická Sparta* > *antická Sparta* (s. 9), *MUDR.* > *MUDr.* (s. 6); chybné tvarosloví, např. *rozlišoval do třech typů* > *tří* (s. 13), *u žáků, jenž se seznamují s písmem, vznikne* > *již* (s. 35), *tyto pera* > *tato pera* (s. 49); psaní interpunkce, např. *Názor, že ukazování levé ruky během jídla, je nevhodné přetrvá dodnes* > *nevhodné, přetrvá* (s. 5), *uvádějí že* > *uvádějí, že* (s. 16), *jde nikoliv [...] ale* > *jde nikoliv, ale* (s. 19), *bud' nebo* > *bud', nebo* (s. 53), *žáci, kteří píšou levou rukou se dělí* > *rukou, se dělí* (s. 64) a mnoho podobných; chyby v psaní pomlček místo spojovníků atd.

Práce vyhovuje nárokům na diplomovou práci po stylistické stránce, diplomantka funkčně cituje, je seznámená se starší i novější odbornou literaturou na dané téma. Zejména praktická část diplomové práce je přínosem do problematiky laterality u žáků 1. stupně ZŠ. Kvůli jazykovým a pravopisným přešlapům však musím práci ohodnotit „jen“ jako **velmi dobrou**.

Klatovy, 22. 8. 2024

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury

PhDr. Mgr. David Franta, Ph.D.

Souhlasí s originálem
J. Šimlová